

Gyimesi csángók története, szokásai, népviselete

„Az itt lakó csángók száma megközelíti a 4000-et. Ezek két egyházközséget alkotó faluban: Felső-, Középső- és Alsó-Gyimesben vagy a mint a nép hívja (s ez a valódi elnevezés) Gíjmes Felső Lok, Gíjmes Középlok, és Gíjmesbükk. Ezen faluknak nincsenek elválasztó vonala, a házak és a kertek folytonos egymásutánban következnek, csak a Tratos völgyében 2 mflld hosszúságban nyulnak le, mellékvölgyeikben pedig minden irányban elágaznak. „

(Orbán Balázs leírásaiból , „Székelyföld leírása”, 1868-1873, 6. Kötet, füzet)

A gyimesi-szoros lakossága nagyobb részben csíki székelyekből, kisebb részben moldvai magyarokból és románokból eredeztethető. Az itt élők szerint őseik a katonai szolgálat elől menekültek erre az erdős vidékre, ezzel kapcsolatos a **csángó** szó eredete is: csángó az aki elcsángált, elment a közösségtől. A csángók bujdosásukkal magyarázzák a moldvai magyarokéhoz hasonló öltözetüket is, ezt egykoron azért használták, hogy megtévesszék az őket üldözőket, nehogy felismerjék bennük a szökött székely katonát.

Területüket a XVII. századtól kezdték legelő bérletként benépesíteni. Gyimesközéplok 1721-től népesült be, amikor 19, kaszálót bérlő család fokozatosan letelepedett. A kis telepek lassan növekedtek, 1779-ben a Gyimes völgyének lakossága 550 fő körül lehetett. Fő foglalkozásuk a pásztorkodás volt, a nagy kiterjedésű kaszálók elsősorban a szarvasmarha-tenyésztésnek, míg a havasi legelők a juhtenyésztésnek kedveztek. Ez képezte a gazdasági élet alapját, ehhez adódott még a fafeldolgozás, fakereskedelem. A havasi legelők birtokba vétele fokozatosan történt: az „erdőlés” nyomán egyre több természetes kaszálót tudtak hasznosítani.

A gyimesi csángók földrajzi és etnikai elszigeteltségük folytán, a magyarság legrégibb kultúrájú népcsoportját alkotják. Viseletük a régi, középkori kelet-európai hagyományokat őrzi.

A férfi öltözete hosszú, térdén alól érő varratos ing, bő redőkben lehulló harisnya (fehér gyapju szövetű nadrág,) ünnepnapokon csizma, hétköznapi bocskor.

A nők öltözete sokkal sajátosabb. A menyecskék fejükön tarka kartonból készült, s a halántékon alól fodros csipkével ékített főkötőt viselnek. Nyáron fehér kendőt, télen színes kendőt. Menyecskék (férjes nők) főkötő nélkül soha a háztól ki nem lépnek. A leányok azonban mindig hajadon fővel járnak. Nyáron kivarrott czifra inget hordanak, melyre télen czifra virágosan himzett bőrbundát öltenek. Rokoja helyett katrinczát viselnek, ez gyapjuszövet, melynek közepe fekete, veres, sárga és kék vonalzatokban alkalmazott himzéssel ékeskedik, ezen egy darabból álló katrinczát műizléssel, festői redőzeteket alkotólag tudják magukhoz illeszteni, s széles zöld vagy veres övvel szorítják derekukra.

A csángós öltözet majdnem minden darabját helyben, házilag készítették.